

GELD EN SCHULD

DE PUBLIEKE ROL VAN BANKEN

WRR

Tweede Kamer
Rondetafelgesprek 'Geld en Schuld'
13 juni 2019
WRR

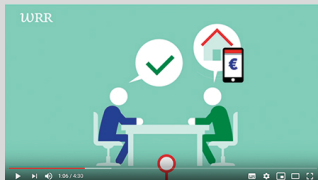
Dit document bevat een korte weergave
van het WRR-rapport 'Geld en schuld'

Het volledige rapport en de samenvatting zijn te vinden op de [website](#) van de WRR

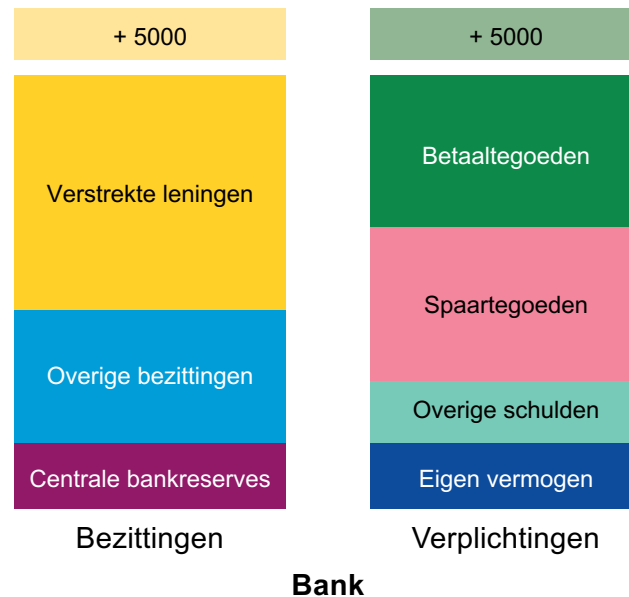
Hoe werkt geldschepping?

- Nieuw geld wordt gecreëerd op het moment dat bank een lening verstrekt
- Factoren van invloed
 - Gedrag burgers en bedrijven
 - Balansrisico's banken
 - Monetair beleid

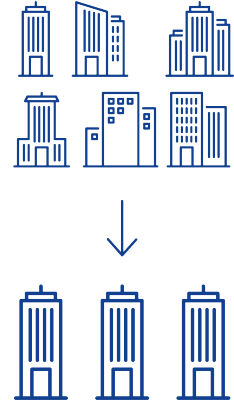
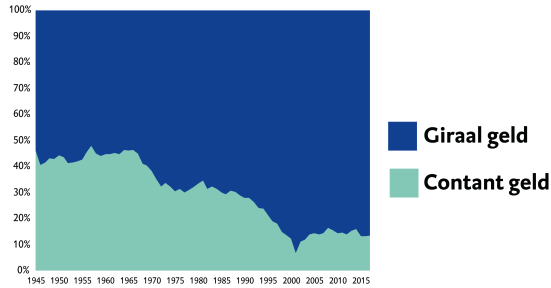
Zie [deze animatie](#) van de WRR voor een korte uitleg

Verandering balans bank bij verstrekken van een lening van 5000 euro

De context van bancaire geldschepping is langzaam maar ingrijpend veranderd

Aandeel contant geld en giraal geld

Grotere rol giraal geld

Verdwijnen publieke
betaal- en spaaropties

Uniformering bankwezen

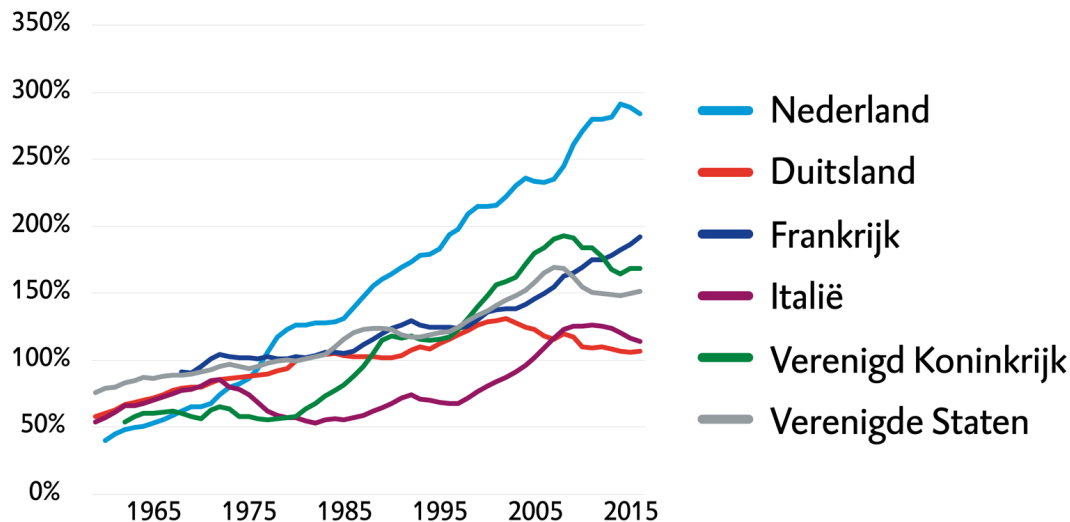
Door deze veranderde context zijn de remmen op geldschepping en kredietverlening minder sterk geworden en is de samenleving afhankelijker geworden van systeembanken

De WRR identificeert twee kernproblemen

- Hoge schuldenniveaus en volatiliteit van kredietverlening
- Publieke dimensie banken onvoldoende geborgd

Hoge schuldenniveaus

Omvang uitstaande private schulden ten opzichte van BBP

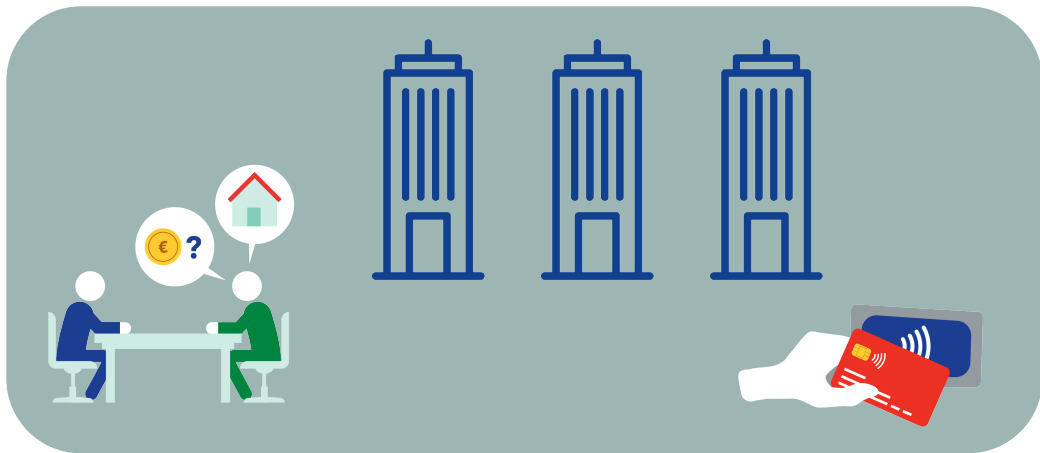
Bron: BIS Total Credit Statistics

Zelfs wanneer schulden terugbetaald worden, zijn hoge schulden macro-economisch een probleem:

- Financiële instabiliteit wordt vergroot
- Moeizaam herstel na een crisis
- Onevenwichtige economische groei

Publieke dimensie

- Bankwezen essentieel voor publieke functies: betalingsverkeer en kredietverlening. Grote afhankelijkheid van systeembanken
- Blijkt ook uit redding banken door overheid

Opmerkelijk is dat de grootbanken zich in de afgelopen decennia meer zijn gaan zien als puur commerciële instellingen, terwijl zij feitelijk een steeds grotere publieke rol gingen vervullen

Het publiekgeldsysteem als oplossing?

Het publiekgeldsysteem komt in essentie neer op een splitsing van betalen en kredietverlening

Betalingsdeel (geld)

Betalbanken

Centrale bank

Financieringsdeel (krediet)

Financieringsinstellingen

Overgang zou neerkomen op experiment met de ruggengraat van de economie

- Niet vanzelfsprekend beter dan huidige systeem
- Onzekerheden rond transitie
- Internationale verwevenheden Nederland

WRR doet vier hoofdaanbevelingen

- Stimuleer diversiteit in de financiële sector
- Tem overmatige schuldengroei
- Wees voorbereid op volgende crises
- Veranker de publieke dimensie

Stimuleer diversiteit in de financiële sector

- Alternatieven voor betalen en sparen (bijv. betaalbank)
- Verklein de dominantie van systeembanken

Diversiteit in de financiële sector gaat niet alleen om consumentenprijzen, maar ook om stabiliteit en remmen op kredietverlening

Diversiteit is sinds de crisis eerder afgenomen dan toegenomen

Tem overmatige schuldengroei

- **Fiscale neutraliteit schuld en eigen vermogen**
- **Sterker macroprudentieel beleid**
- **Samenhang met andere beleidsterreinen**

Overmatige schuldengroei is problematisch voor stabiliteit en groei

Hoewel er sinds de crisis stappen zijn gezet, is de totale private schuld als percentage van het bbp nu hoger dan voor de crisis

Wees voorbereid op volgende crises

- **Neem tijdig verlies (herkapitalisatie banken en risicoverdeling bij schulden)**
- **Voorbereid op onconventioneel beleid**

Instabiliteit is inherent aan het financiële stelsel

Aanpak problematische financiële posities na crisis noodzakelijk voor snel herstel

Crises zijn ook de momenten waarop belangrijke beleidswijzigingen plaatsvinden

Veranker de publieke dimensie

- Andere organisatie banken (organisatiemodel en governance)
- Versterking positie burger bij banken en toezichthouders

Combinatie private activiteiten en publieke functies zorgt voor permanente spanningen, die tot op zekere hoogte onvermijdelijk zijn

Belangrijk om publieke dimensie beter te verankeren

GELD EN SCHULD

DE PUBLIEKE ROL VAN BANKEN

WRR